

Työvoimakustannusindeksi

2011, 3. vuosineljännes

Tehdyn työtunnin kustannus nousi heinä–syyskuussa 2,5 prosenttia

Yksityisen sektorin työvoimakustannukset nousivat vuoden 2011 heinä–syyskuussa 2,5 prosenttia verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä, kuten tulospalkkioita, nousivat 3,0 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Vastaavalla ajanjaksolla ansiotasoindeksi nousi yksityisellä sektorilla 2,9 prosenttia.

Koska uuden menetelmän mukaista aikasarjaa on vasta vuoden 2007 alusta saatavilla, ei indeksin tietoja ole voitu kausitasoittaa. Ns. liikkuvien arkipyhien, kuten pääsiäinen ja loppiainen, ajoittuminen vaikuttaa sekä koko vuotta että vuoden ensimmäistä, toista ja neljättä neljännestä koskevien tietojen vertailukelpoisuuteen. Tilastokeskus julkaisee kausitasoitettuja ja työpäiväkorjatut sarjat, kun havaintoja on riittävästi luotettavien tulosten laskemiseksi. Vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä ei ollut arkipyhiä.

Toimialoittain laskettaessa koko teollisuudessa tehdyn työtunnin kustannus nousi 1,3 prosenttia heinä–syyskuussa 2011 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Metalliteollisuudessa tehdyn työtunnin kustannus nousi 0,7 prosenttia ja rakentamisessa 1,7 prosenttia heinä–syyskuussa 2011 verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan. Yritystalouden palveluissa nousu oli vastaavasti 3,6 prosenttia.

Työvoimakustannusten vuosimuutos toimialoilla yhteensä, teollisuudessa, rakentamisessa ja palveluissa TOL 2008 mukaan

Koodi	Toimiala	Työvoimakustannukset, vuosimuutos	
		Työvoimakustannukset, yhteensä	Työvoimakustannukset, ilman kertaluonteisia palkkaeriä
B-S	Yhteensä	2,5	3,0
B-E	Teollisuus	1,3	2,0
F	Rakentaminen	1,7	1,8
G-N	Yritystalouden palvelualat	3,6	4,2

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työvoimakustannukset, työvoimakustannusindeksi 2008=100.....	3
Liitetaulukko 2. Työvoimakustannukset, prosenttimuutoksia, työvoimakustannusindeksi 2008=100.....	3
Liitetaulukko 3. Työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä, työvoimakustannusindeksi 2008=100.....	4
Liitetaulukko 4. Työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä prosenttimuutoksia, työvoimakustannusindeksi 2008=100.....	4
Liitetaulukko 5. Toimiala 2008.....	5
Laatuseloste: Työvoimakustannusindeksi.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työvoimakustannukset, työvoimakustannusindeksi 2008=100

Toimiala-koodi	Toimiala	Koko vuosi 2007	Koko vuosi 2008	2009 /1	2009 /2	2009 /3	2009 /4	Koko vuosi 2009	2010 /1	2010 /2	2010 /3	2010 /4	Koko vuosi 2010	2011 /1	2011 /2	2011 /3
B-S	Yhteensä	96,5	100,0	101,1	112,5	109,7	94,9	104,5	104,0	111,8	109,6	96,1	105,4	106,4	114,3	112,4
B-E	Koko teollisuus	97,7	100,0	101,4	113,6	112,2	92,6	104,9	103,5	108,7	108,7	93,5	103,6	105,1	111,7	110,2
C	Teollisuus	97,6	100,0	101,8	114,4	113,1	93,0	105,6	104,5	109,5	109,4	94,2	104,4	105,8	112,1	110,9
10,11	Elintarviketeollisuus	98,3	100,0	103,3	110,5	107,2	92,2	103,2	104,7	113,2	110,0	93,4	105,4	109,2	116,9	111,8
16,17	Metsäteollisuus	97,4	100,0	102,3	119,5	111,6	91,5	106,2	102,7	113,9	112,3	94,2	105,8	108,1	125,3	113,1
19-22	Kemian teollisuus	99,6	100,0	102,0	110,7	103,6	90,3	101,6	105,8	113,0	108,3	92,3	104,8	107,8	114,9	110,3
24-30	Metalliteollisuus	98,6	100,0	101,1	115,4	118,5	93,7	107,2	105,4	106,2	109,1	94,8	103,9	104,0	105,1	109,8
F	Rakentaminen	92,6	100,0	104,3	109,4	108,7	97,4	105,0	107,4	110,7	110,2	98,8	106,8	105,3	109,9	112,1
G-N	Yritystalouden palvelut	95,3	100,0	100,0	111,9	107,5	95,5	103,7	103,8	113,2	109,1	96,5	105,7	107,7	116,0	113,1
G	Kauppa	93,7	100,0	92,2	104,5	100,1	89,4	96,8	101,8	109,5	101,3	90,8	100,9	101,2	107,3	102,1
H ¹⁾	Kuljetus ja varastointi	90,5	100,0	91,4	98,3	103,8	87,3	95,2	92,1	101,6	106,4	89,7	97,5	98,9	104,4	109,0
J	Informaatio ja viestintä	91,8	100,0	104,4	120,3	119,6	96,6	110,2	107,2	115,4	117,4	98,4	109,6	109,7	122,4	120,1
K	Rahoitus ja vakuutus	102,1	100,0	104,7	121,4	96,6	99,6	105,6	109,3	126,3	103,6	101,1	110,1	112,4	129,6	103,6

1) Toimialalla merkittäviä rakenteellisia muutoksia

Liitetaulukko 2. Työvoimakustannukset, prosenttimuutoksia, työvoimakustannusindeksi 2008=100

Toimiala-koodi	Toimiala	Muutos 2008/2007	2009 /1	2009 /2	2009 /3	2009 /4	Muutos 2009/2008	2010 /1	2010 /2	2010 /3	2010 /4	Muutos 2010/2009	2011 /1	2011 /2	2011 /3
B-S	Yhteensä	3,7	2,4	8,6	5,5	1,2	4,5	2,9	-0,6	-0,1	1,3	0,8	2,3	2,2	2,5
B-E	Koko teollisuus	2,4	1,1	11,5	5,9	0,8	4,9	2,0	-4,3	-3,1	1,0	-1,3	1,5	2,8	1,4
C	Teollisuus	2,5	1,8	12,1	6,5	1,3	5,6	2,7	-4,3	-3,2	1,2	-1,1	1,2	2,4	1,3
10,11	Elintarviketeollisuus	1,7	2,6	5,3	2,4	2,5	3,2	1,6	2,5	2,6	1,3	2,1	4,2	3,2	1,6
16,17	Metsäteollisuus	2,7	5,4	13,2	5,1	0,5	6,2	0,4	-4,7	0,6	2,9	-0,5	5,2	10,0	0,7
19-22	Kemian teollisuus	0,4	0,0	7,8	-1,7	0,3	1,6	3,7	2,0	4,6	2,2	3,1	1,9	1,7	1,9
24-30	Metalliteollisuus	1,4	0,2	15,8	10,7	1,4	7,2	4,3	-7,9	-8,0	1,2	-3,1	-1,4	-1,0	0,7
F	Rakentaminen	8,0	7,9	7,4	6,3	-1,8	5,0	3,0	1,2	1,3	1,4	1,7	-1,9	-0,7	1,7
G-N	Yritystalouden palvelut	4,9	1,8	6,0	5,5	1,3	3,7	3,8	1,1	1,6	1,1	1,9	3,7	2,5	3,6
G	Kauppa	6,7	-5,3	-1,5	-3,2	-2,7	-3,2	9,2	4,7	1,2	1,6	4,2	-0,5	-2,0	0,7
H ¹⁾	Kuljetus ja varastointi	10,5	-3,3	-5,2	-3,6	-7,2	-4,8	0,8	3,3	2,6	2,7	2,4	7,4	2,7	2,4
J	Informaatio ja viestintä	8,9	4,7	14,0	18,6	2,9	10,2	2,7	-4,1	-1,8	1,8	-0,6	2,3	6,1	2,2
K	Rahoitus ja vakuutus	-2,1	0,5	8,2	7,4	6,2	5,6	4,5	4,0	7,3	1,4	4,3	2,7	2,6	-0,1

1) Toimialalla merkittäviä rakenteellisia muutoksia

Liitetaulukko 3. Työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä, työvoimakustannusindeksi 2008=100

Toimiala-koodi	Toimiala	Koko vuosi 2007	Koko vuosi 2008	2009 /1	2009 /2	2009 /3	2009 /4	Koko vuosi 2009	2010 /1	2010 /2	2010 /3	2010 /4	Koko vuosi 2010	2011 /1	2011 /2	2011 /3
B-S	Yhteensä	96,0	100,0	102,0	109,3	109,4	98,3	104,7	103,8	108,9	109,8	99,7	105,6	105,7	111,3	113,2
B-E	Koko teollisuus	96,6	100,0	102,7	110,7	111,4	96,2	105,3	102,4	107,2	109,7	97,7	104,3	103,3	109,6	111,9
C	Teollisuus	96,6	100,0	102,7	111,4	111,7	96,3	105,5	103,0	107,8	110,0	98,0	104,7	103,5	109,9	112,2
10,11	Elintarvike-teollisuus	98,7	100,0	101,3	109,8	106,7	95,9	103,4	104,2	109,4	109,5	97,2	105,1	107,8	114,2	111,9
16,17	Metsä-teollisuus	97,1	100,0	103,9	113,5	112,3	94,9	106,1	101,7	109,8	111,9	96,6	105,0	104,1	117,4	113,0
19–22	Kemian teollisuus	99,7	100,0	99,8	107,6	105,5	94,1	101,7	102,5	108,8	110,1	96,8	104,6	103,4	108,7	112,8
24–30	Metalliteollisuus	96,6	100,0	103,3	112,7	115,4	96,8	107,0	103,7	106,7	110,0	99,0	104,8	102,3	106,3	112,0
F	Rakentaminen	92,3	100,0	104,6	107,4	107,4	99,4	104,7	106,3	108,4	109,1	100,6	106,1	105,7	108,9	111,1
G-N	Yritystalouden palvelut	95,3	100,0	100,6	108,4	107,7	98,9	103,9	103,9	109,3	109,0	99,8	105,5	106,9	112,2	113,6
G	Kauppa	93,2	100,0	93,0	101,2	100,8	92,3	96,8	101,0	105,1	102,2	93,6	100,5	99,7	101,8	102,9
H ¹⁾	Kuljetus ja varastointi	90,8	100,0	93,2	98,6	100,6	90,4	95,7	94,0	100,1	102,3	92,4	97,2	99,6	104,0	106,1
J	Informaatio ja viestintä	92,7	100,0	105,1	116,1	120,1	101,9	110,9	106,7	110,9	117,6	103,3	109,6	108,3	116,9	122,3
K	Rahoitus ja vakuutus	102,1	100,0	106,2	113,1	103,5	106,4	107,3	108,8	117,2	108,9	107,0	110,5	109,6	120,0	110,2

1) Toimialalla merkittäviä rakenteellisia muutoksia

Liitetaulukko 4. Työvoimakustannukset ilman kertaluonteisia palkkaeriä prosenttimuutoksia, työvoimakustannusindeksi 2008=100

Toimiala-koodi	Toimiala	Muutos 2008/2007	2009 /1	2009 /2	2009 /3	2009 /4	Muutos 2009/2008/	2010 /1	2010 /2	2010 /3	2010 /3	Muutos 2010/2009/	2011 /1	2011 /2	2011 /3
B-S	Yhteensä	4,2	4,6	8,0	5,1	0,9	4,7	1,8	-0,4	0,4	1,4	0,8	1,8	2,2	3,0
B-E	Koko teollisuus	3,5	5,1	10,3	6,8	1,1	5,3	-0,3	-3,2	-1,6	1,5	-1,0	0,9	2,2	2,0
C	Teollisuus	3,5	4,9	9,7	6,3	0,9	5,5	0,2	-3,2	-1,6	1,8	-0,8	0,5	2,0	2,0
10,11	Elintarvike-teollisuus	1,3	2,5	6,8	1,9	2,4	3,4	2,9	-0,4	2,7	1,4	1,6	3,5	4,4	2,2
16,17	Metsä-teollisuus	3,0	6,4	10,7	6,3	0,7	6,1	-2,1	-3,3	-0,4	1,8	-1,1	2,4	7,0	1,0
19–22	Kemian teollisuus	0,3	1,6	6,6	-1,3	0,1	1,7	2,7	1,1	4,4	2,9	2,8	0,9	-0,1	2,4
24–30	Metalliteollisuus	3,5	5,6	11,4	9,9	0,7	7,0	0,4	-5,3	-4,7	2,2	-2,1	-1,4	-0,4	1,8
F	Rakentaminen	8,3	8,0	6,6	5,4	-1,1	4,7	1,6	0,9	1,6	1,2	1,3	-0,6	0,4	1,8
G-N	Yritystalouden palvelut	5,0	3,1	5,9	5,2	1,2	3,9	3,3	0,9	1,2	0,9	1,5	2,9	2,6	4,2
G	Kauppa	7,3	-4,8	-2,1	-2,9	-3,0	-3,2	8,6	3,9	1,4	1,5	3,8	-1,3	-3,1	0,7
H ¹⁾	Kuljetus ja varastointi	10,1	-2,3	-4,0	-4,2	-6,7	-4,3	0,9	1,5	1,7	2,2	1,6	5,9	4,0	3,7
J	Informaatio ja viestintä	7,9	6,7	14,8	18,5	3,3	10,9	1,6	-4,4	-2,4	1,3	-1,1	1,5	5,4	4,0
K	Rahoitus ja vakuutus	-2,1	5,1	11,0	7,1	6,0	7,3	2,4	3,7	5,2	0,6	3,0	0,7	2,3	1,1

1) Toimialalla merkittäviä rakenteellisia muutoksia

Liitetaulukko 5. Toimiala 2008

Toimiala	Koodi
Kaivostoiminta	B
Teollisuus	C
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	D
Vesihuolto, viemäri ja jätevesihuolto	E
Rakentaminen	F
Kauppa	G
Kuljetus ja varastointi	H
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	I
Informaatio ja viestintä	J
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K
Kiinteistöalan toiminta	L
Ammatillinen tekninen ja tieteellinen toiminta	M
Hallinto- ja tukipalvelut	N
Julkinen hallinto ja maanpuolustus;pakollinen sosiaalivakuutus	O
Koulutus	P
Terveys- ja sosiaalipalvelut	Q
Taiteet, viihde ja virkistys	R
Muu palvelutoiminta	S

Laatuseloste: Työvoimakustannusindeksi

1 Tilastotietojen relevanssi

Työvoimakustannusindeksi mittaa tehdyn työtunnin keskimääräisten työvoimakustannusten neljännesvuosittaista muutosta. Tilasto kattaa lähes koko yksityisen sektorin. Tilaston ulkopuolelle jäävät maa-, metsä- ja kalatalous sekä julkinen sektori.

Työvoimakustannusindeksi sisältää varsinaisen työvoimakustannusindeksin lisäksi kolme sitä täydentävää indeksiä: palkkakustannusindeksin, sosiaalikulustannusindeksin sekä työvoimakustannusindeksin ilman kertaluonteisia ja satunnaisia kustannuseriä.

Palkkakustannusindeksi kattaa kaikki ennakonperintälain 13 §:n mukaisesti maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot. Indeksillä kattaa siis myös luontoiseduista ja optiojärjestelmistä aiheutuvat kustannukset. Sosiaalikulustannusindeksi kattaa kaikki yrityksen lakisääteiset ja vapaaehtoiset sosiaalivakuutusmaksut. Niiden muutosta mitataan tariffien perusteella. Siten maksuajankohta tai mahdolliset maksujen palautukset eivät vaikuta sosiaalikulustannusindeksin kehitykseen.

Kertaluonteisiin ja satunnaisiin kustannuseriin luetaan kaikki ne palkkaerät, jotka eivät sisälly jokaiselta palkanmaksujaksolta maksettavaan ansioon. Näitä eriä ovat tyypillisesti mm. tulospalkkiot, lomarahat, lomakorvaus, tuntipalkkaisten muut kuin tehdyn työajan ansioon sisältyvät palvelusvuosilisät, optioista aiheutuvat kustannukset sekä aiemmilta palkanmaksujaksolta takautuvasti maksetut sopimuskorotukset.

Työvoimakustannusindeksi on kehitetty Euroopan Unionin toimeksiannosta osana koko yhteisön kattavaa hanketta. Työvoimakustannusindeksin laadinnasta on säädetty Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksella No 450/2003 sekä siihen liittyvällä Komission toimeenpanoasetuksella No 1216/2003. Tämän asetuksen muuttamisesta sen kattamien toimialojen osalta on säädetty Komission asetuksella 224/2007.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilaston perustiedot on vuodesta 2007 lähtien kerätty runsaat 2000 yritystä koskevalla otoksella.

Työvoimakustannusindeksin perustietojen keruussa on käytössä kolme lomaketta: teollisuus, palveluala sekä koulutus. Ottamalla tiedustelussa huomioon alakohtaiset erot on pyritty turvaamaan tiedonantajien vastusedellytykset. Tuotantoprosessiin liittyvin käsittelysäännöin on vastaavasti turvattu eri aloja koskevien tietojen vertailukelpoisuus. Tiedustelu koskee palkatun henkilökunnan ja työtuntien määrää, palkkakustannuksia sekä sosiaalivakuutusmaksujen tariffia.

Tiedustelu koskee yrityksen koko palkattua henkilökuntaa. Otoskehikko on muodostettu Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Kehikkoon on yleisesti valittu vähintään 30 henkilöä työllistävät yritykset. Kuitenkin pienyritysvaltaisilla toimialoilla (TOL2008) rakentaminen (F), kauppa (G), majoitus ja ravitsemistoiminta (I), kiinteistöala (L), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M) sekä hallinto- ja tukipalvelut (N) otoskehikkoon on valittu kaikki vähintään 20 henkilöä työllistävät.

Rajauksista ja luokitusten eroista johtuen tiedot eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

3 Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Tehdun työtunnin kustannusta mitattaessa on noudatettu EU:n säädöksen vaatimuksia. Tavoitteena on ollut, että koko otoksesta johdetun kustannusestimaatin suhteellinen keskivirhe olisi noin prosentti. Missään toimialaositteessa suhteellinen keskivirhe ei saisi nousta yli viiden prosentin.

Tiedonantajien toimittamia tietoja on editoitu ja täydennetty sekä keräämällä yrityksistä lisätietoja että regressiomallein. Kontrollit ovat koskeneet niitä vastauksia, joissa vastaajan tuntikustannuksen muutos sijoittuu kustannusten muutoksen osalta joko ylimpään tai alimpaan desiiliin tai tietoja ei ole saatu oikeassa muodossa, esimerkiksi tehtyinä työtunteina.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Työvoimakustannusindeksi julkaistaan Tilastokeskuksen internet -sivuilla neljä kertaa vuodessa noin 70 päivää neljänneksen päättymisestä. Lisäksi indeksin tuloksia julkaistaan palkkatilastojen vuosittain ilmestyvässä kokoomajulkaisussa Palkat ja työvoimakustannukset.

Työvoimakustannusindeksin tulokset julkaistaan ennakkollisina ja uusia indeksejä voidaan tarvittaessa tarkentaa. Indeksi tarkentuu lopulliseen muotoonsa noin puoli vuotta viitevuoden päättymisen jälkeen.

5 Tietojen saatavuus ja selkeys

5.1 Työvoimakustannusindeksi julkaistaan Tilastokeskuksen maksuttomilla internet-sivuilla. Yksityiskohtaisempia tuloksia työvoimakustannusten muutoksista julkaistaan vuosittain palkkatilaston yhteenvetojulkaisussa. Julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

6 Tilastojen vertailukelpoisuus

Työvoimakustannusindeksi tehdään EU:n määrittelemiä käsitteitä ja luokituksia noudattaen. EU:n asetuksessa määritellyjä käsitteitä on käytetty vuodesta 1996 lähtien. Kuitenkin sekä tilaston tuotantomenetelmän että toimialaluokituksen uudistaminen vuodesta 2009 vaikeuttavat tämän tilaston vertaamista aikaisempiin.

Tilastokeskuksen julkaisema ansiotasoindeksi mittaa säännölliseltä työajalta saadun ansion muutosta. Se perustuu lähinnä vuoden viimeistä neljännestä koskevaan palkkatilastoon. Ansiotasoindeksin ja työvoimakustannusindeksin muutos saattaa poiketa mm. työvoimakustannusindeksin kattavammasta kustannuskäsitteestä, työajan käytön muutoksista, indeksien erilaisista las-kentamenetelmistä sekä satunnaisten tai kertaluontoisten kustannuserien eri-laisesta kirjaamistavasta johtuen.

Eurostat julkaisee työvoimakustannusindeksiä neljännesvuosittain omilla internet -sivuillaan. Kansallisesta työvoimakustannusindeksistä poiketen Eurostat:n julkaisemat tiedot kattavat Suomen osalta myös kuntasektorin. Maiden väliset erot tilaston laadintamenetelmässä saattavat vaikuttaa eri maita koskevien indeksien vertailukelpoisuuteen.

7 Tilastojen yhtenäisyys

Työvoimakustannustilasto ja työvoimakustannusindeksi perustuvat samoihin käsitteisiin ja määritelmiin. Vuoden 2008 osalta työvoimakustannusindeksin ja työvoimakustannustilaston on koordinoitu siten, että indeksin otos muodostaa pääosan työvoimakustannustilaston otoksesta.

Lisätietoja

Pekka Haapala (09) 1734 3460

Vastaava tilastojohtaja:

Kari Molnar

tvkindeksi@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palkat ja työvoimakustannukset, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute